

رقابت یولاف وحشی (*Avena fatua* L.) با سه رقم گندم (*Triticum aestivum* L.) در شرایط گلخانه: اثرات تراکم گیاهی

Competition of wild oat (*Avena fatua* L.) with three wheat (*Triticum aestivum* L.) cultivars in greenhouse: Plant Density Effect

رضا پورآذر^۱ و حسین غدیری^۲

چکیده

به منظور بررسی رقابت یولاف وحشی با سه رقم گندم زمستانه، آزمایشی در گلخانه اجرا شد. آزمایش به صورت فاکتوریل و در قالب طرح بلوک‌های کامل تصادفی و با استفاده از سری‌های جایگزینی شامل سه تکرار بود. کل عملکرد نسبی (RYT) در کلیه ارقام مورد مطالعه و در کلیه نسبت‌های مخلوط کمتر و یا در حدود یک بود که نشان داد یولاف وحشی و گندم بر سر منابع مشترکی با یکدیگر رقابت می‌کنند. در رقم کراس آزادی و نیک نژاد، ضریب انبوهی نسبی (RCC) گندم به یولاف وحشی و یولاف وحشی به گندم با یکدیگر برابر بود که مشابهت در توانایی رقابتی بین دو گونه را ثابت می‌کند. RCC یولاف وحشی نسبت به رقم داراب ۲ مهاجم‌تر بودن آن نسبت به رقم یاد شده را نشان داد. در هر سه رقم مورد مطالعه با افزایش تعداد بوته یولاف وحشی در هر گلدان، ارتفاع و سطح برگ نهایی کاهش یافت. ارتفاع نهایی در کلیه ارقام و در نسبت‌های ۱:۳ (۱ بوته گندم و ۳ بوته یولاف وحشی) و ۲:۲ با نسبت ۴:۰ (۴ بوته گندم) از نظر آماری معنی‌دار بود. سطح برگ در ارقام کراس آزادی، نیک نژاد و داراب ۲ به ترتیب ۵، ۱۰ و ۱۲ درصد کاهش یافت و این کاهش‌ها از نظر آماری معنی‌دار بود. هنگامی که تعداد بوته یک گونه کاهش و یا افزایش یافت وزن خشک گونه دیگر نیز افزایش و یا کاهش نشان داد (دو گونه نسبت عکس با یکدیگر داشتند) و در رقم داراب ۲ مجموع وزن خشک دو گونه نسبت به دو رقم دیگر کاهش بیشتری را نشان داد. تعداد سنبله گندم و پانیکول یولاف وحشی و هم‌چنین وزن هزار دانه دو گونه با افزایش تراکم یک گونه کاهش معنی‌داری یافت. با افزایش و یا کاهش تراکم دو گونه عملکرد دانه نیز به ترتیب کاهش و افزایش یافت و مجموع عملکرد رقم داراب ۲ و یولاف وحشی کاهش بیشتری از دو رقم دیگر داشت. در نسبت‌های ۱:۳ و ۲:۲ رقابتی بین یولاف وحشی و گندم از نظر عملکرد دانه وجود نداشته است. در کلیه نسبت‌ها در این آزمایش اعداد سمت چپ و راست به ترتیب مربوط به تراکم گندم و راست تراکم یولاف وحشی است.

واژه‌های کلیدی: رقابت، مداخله، علف‌های هرز، یولاف وحشی و گندم.

بین گونه‌های عمده یولاف وحشی گونه، *Avena fatua*
عمومیت بیشتری دارد این گونه سابقه‌ای دیرینه در همراهی
غلات دارد (Cudney, 1991). بر خورداری از ویژگی‌هایی نظیر

مقدمه

یولاف وحشی (*Avena fatua* L.) یکی از مهم‌ترین
علف‌های هرز گندم است (بهنیا، ۱۳۷۳، Kirkland, 1994). از

تاریخ پذیرش: ۱۳۸۰/۲/۵

تاریخ دریافت: ۱۳۷۸/۵/۷

۲- دانشیار دانشگاه شیراز

۱- کارشناس ارشد زراعت